

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Vergaderjaar 2012/13

33 187 Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs ten behoeve van het bevorderen van doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs

Nr. Memorie van antwoord

Ontvangen

1. Inleiding

Graag wil ik de leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap danken voor hun inbreng en voor de vragen die zij hebben gesteld. Op de gestelde vragen ga ik, mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken, hieronder in. Daarbij wordt de indeling van het voorlopig verslag als uitgangspunt genomen.

2. Algemeen

2.1 Diversiteit binnen het mbo

De leden van de SP-fractie vragen of de diversiteit binnen het mbo niet meer aangrijpingspunten voor wetgeving op maat biedt dan voor het mbo als geheel, zoals nu het geval is.

Wetgeving op maat veronderstelt een veelheid aan regels waarmee voor iedere situatie, ieder probleem, een aparte oplossing wordt gecreëerd. Naar het oordeel van de regering is dat een onbegaanbare weg. De Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) beoogt juist de kaders te stellen waarbinnen ingespeeld kan – en moet – worden op diversiteit. De in dit wetsvoorstel voorgestelde maatregel om mbo-opleidingen in te korten en tegelijkertijd het onderwijs te intensiveren heeft tot doel leerroutes in de beroepskolom (van vmbo naar mbo en eventueel naar het hbo) efficiënter en aantrekkelijker te maken, zodat meer leerlingen kiezen voor een opleiding in het beroepsonderwijs. In het beroepsonderwijs staat het streven naar het behalen van een diploma op het niveau van de eigen capaciteiten centraal; het onderwijsaanbod is daarom sterk gedifferentieerd naar niveau en inhoud. Er is een landelijke kwalificatiestructuur met twee leerwegen (bol en bbl) op vier niveaus in vier sectoren (techniek, zorg & welzijn, economie en groen onderwijs). Daarmee is op vrijwel elk gebied een aanbod van opleidingen op drie of vier niveaus, zowel in de bol- als in de bbl-

variant. Er is veel aandacht voor doorstroom vanuit het vmbo naar het mbo en vanuit het mbo naar het hbo, en voor het dubbelkwalificerende karakter van het beroepsonderwijs. In de visie van de regering biedt het huidige stelsel van middelbaar beroepsonderwijs volop mogelijkheden voor maatwerk. Waar nodig kunnen tijdelijk extra impulsen worden gegeven.

2.2 *Gedelegeerde regelgeving*

Graag ontvangen de leden van de SP-fractie van de regering een overzicht van hetgeen zij in de in het wetsvoorstel genoemde AMvB's wil regelen.

De bekostiging van het beroepsonderwijs is – binnen de kaders die de WEB stelt – uitgewerkt in het Uitvoeringsbesluit WEB (UWEB). Het UWEB zal worden aangepast in verband met de voorgestelde wijzigingen in de bekostiging. Deze betreffen:

- invoering van een afzonderlijk macrobudget voor enerzijds de entreeopleidingen en anderzijds de opleidingen van de niveaus 2 tot en met 4, met twee afzonderlijke verdeelmodellen;
- geen afzonderlijke budgetverdeling van de VOA-middelen; de VOA-middelen worden grotendeels toegevoegd aan het budget voor de entreeopleidingen;
- het uitwerken van de cascade met de gewichten van een student, afhankelijk van zijn verblijfsjaren in het mbo;
- geen diplomabekostiging bij de entreeopleidingen;
- andere inrichting van de diplomawaardering voor niveaus 2 tot en met 4; er wordt rekening gehouden met de al eerder in het mbo behaalde (en bekostigde) diploma's.

Aanvankelijk was het de bedoeling om ook al een aanpassing van de prijsfactoren op te nemen: niet per opleiding maar per instelling. Vooralsnog wordt daarvan afgezien.

2.3 *Noodzaak wetsvoorstel*

De leden van de GroenLinks-fractie vragen de regering waaruit de precieze noodzaak bestaat van dit wetsvoorstel en welk probleem ermee moet worden opgelost.

De noodzaak van het wetsvoorstel is naar het oordeel van de regering evident. Intensivering van het onderwijsprogramma, in het bijzonder in het eerste jaar, is hard nodig. Mbo-studenten moeten een volwaardig onderwijsprogramma krijgen dat voldoet aan de kwaliteitseisen van afnemers en belanghebbenden, t.w. studenten, ouders, bedrijfsleven/arbeidsmarkt, maar ook gemeenten, hoger onderwijs en maatschappij. We willen innovatief en robuust beroepsonderwijs dat het mbo op een hoger kwaliteitsniveau brengt, in aantrekkingskracht kan concurreren met het algemeen vormend onderwijs en de economische ontwikkeling in Nederland en EU versterkt. Dichter bij huis willen we vooral een einde aan het verzuim en de grote aantallen voortijdig schoolverlaters in met name het eerste leerjaar. De afgelopen jaren werd er te weinig onderwijs verzorgd voor mbo-studenten. Voorts komt menig vmbo-leerling uit het

gestructureerde 'beschermde' vmbo met een volle werkweek en een strak rooster (1040 klokuren per leerjaar) terecht in een mbo-opleiding met een minder evenwichtig, minder gestructureerd en soms uiterst dun onderwijsprogramma. Een kwart tot bijna een derde van de mbo-opleidingen voldeed niet aan de minimaal vereiste onderwijsbegeleiding. Vanuit de studenten (en ook ouders) werd de noodklok geluid.

In de Tweede Kamer is een aantal malen geconcludeerd dat er wat betreft de benutting van onderwijstijd nog een flinke slag te maken viel. In het Actieplan mbo "Focus op vakmanschap" is daarom ingezet op intensivering van het onderwijs, vooral in het eerste leerjaar, waarin de student het meest kwetsbaar is. In het voorliggende wetsvoorstel wordt een aantal maatregelen uit dit Actieplan nader uitgewerkt. Deze maatregelen zijn erop gericht dat instellingen en studenten beter gaan presteren, waardoor uitval tegengegaan wordt en het beroepsonderwijs als geheel aantrekkelijker wordt. Het wetsvoorstel heeft tot doel: minder uitval en meer studenten die het diploma behalen in de gegeven tijd, het bieden van aantrekkelijker en uitdagender onderwijs, waardoor studenten gemotiveerd worden hun talenten te ontwikkelen, een hogere instroom in het mbo om zo te waarborgen dat er voldaan wordt aan de behoeften aan vakbekwaam personeel op de arbeidsmarkt en ten slotte een efficiëntere inzet van overheidsmiddelen.

Goed beroepsonderwijs, zo is neergelegd in de brief aan de Tweede Kamer van 30 januari jl. (Kamerstukken II 2012/13, 33 187, nr. 15, blz. 1), moet in de visie van het kabinet voldoen aan scherpe kwaliteitseisen, aansluiten bij behoeften van studenten en afgestemd zijn op de vragen van de regionale arbeidsmarkt. Het gaat om uitdagend beroepsonderwijs dat opleidt tot hoogwaardig vakmanschap. Dat vraagt om heldere normen die genoeg ruimte laten voor nieuwe ontwikkelingen en nieuwe inzichten, om professionele onderwijsteams die garant staan voor goed onderwijs, om intensieve onderwijsprogramma's en stevige begeleiding, om herkenbare scholen en een herkenbaar opleidingsaanbod dat aansluit bij de regio, en om sterk bestuur van instellingen, dat verantwoordelijkheid kan nemen voor een overzichtelijke en uitvoerbare opdracht.

De leden van de GroenLinks-fractie vernemen graag of dit wetsvoorstel 'Dijsselbloem-proof' is. Zij verwijzen in dit verband naar de conclusie van de parlementaire enquêtecommissie onderwijsvernieuwingen, beter bekend als de commissie Dijsselbloem.

De maatregelen uit het Actieplan mbo "Focus op vakmanschap", die onder meer in dit wetsvoorstel uitwerking krijgen, hebben draagvlak in zowel de politiek als in het onderwijsveld. Er is weliswaar geen specifiek onderzoek beschikbaar over de effecten van de maatregel waarbij mbo-opleidingen worden ingekort en tegelijkertijd het onderwijs wordt geïntensiveerd maar in internationaal onderzoek is aangetoond dat meer onderwijstijd in het algemeen een positief effect heeft op prestaties van leerlingen. De beschikbare onderzoeksgegevens over extra onderwijstijd laten positieve effecten zien op toetscores van leerlingen (zie Lavy, 2010, CPB Achtergronddocument, 2011).

Wat betreft de inkorting kan nog worden opgemerkt dat sinds de invoering van de WEB in 1996 veel driejarige mbo-opleidingen zijn uitgesmeerd over vier jaar, zonder dat daaraan een inhoudelijke argumentatie ten grondslag lag.

Tegen deze achtergrond verwacht de regering dat het compacter maken van mbo-opleidingen tesamen met het intensiveren van het onderwijs een positief effect zal hebben op de prestaties van de studenten.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de regering de inschatting deelt dat de nieuwe bekostigingssystematiek van het mbo, die niet in de praktijk getoetst is, onvoorspelbare, onvoorzienbare en zelfs ongewenste effecten zou kunnen genereren. Zo nee, waarop berust het vertrouwen dat het goed zal komen?

Het voornemen om het bekostigingsmodel voor de mbo-instellingen te moderniseren, was al aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer van 23 december 2008 (Kamerstukken II 2008/09, 27 451, nr. 101). Het huidige bekostigingsmodel voor de mbo-instellingen is sinds 2000 in gebruik en in 2005 is de werking daarvan geëvalueerd door het Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven (IOO). Deze evaluatieuitkomsten waren aanleiding het bekostigingsmodel op enkele punten te verbeteren. De in de brief van 23 december 2008 aangekondigde maatregelen worden met dit wetsvoorstel deels vervangen door en/of aangevuld met de maatregelen die aansluiten bij de doelstellingen uit het regeerakkoord en het Actieplan mbo.

Het nieuwe bekostigingsmodel komt op zorgvuldige wijze tot stand. Om de effecten van de wijzigingen van het nieuwe bekostigingsmodel voor de instellingen in beeld te krijgen, zijn simulaties gemaakt die zijn besproken met de MBO Raad. De simulaties berekenen met behulp van de huidige deelnemers en diplomagegevens hoe de vergoeding voor elke instelling eruit gaat zien als het nieuwe model wordt toegepast. Deze uitkomsten worden naast de uitkomsten van de huidige bekostiging gelegd. Uit een simulatie met de nieuwe parameters en beoogde gewichten blijkt dat zowel de positieve als negatieve verschillen beperkt blijven. Voor enkele instellingen is het effect groter omdat er een cumulatie plaatsvindt van de effecten van de maatregelen. Voor deze instellingen zal worden bezien of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Bovendien zal worden voorzien in een overgangsregeling van vier jaar. Hierdoor krijgen instellingen de gelegenheid naar de nieuwe situatie toe te groeien. Dat geldt voor zowel de instellingen die er qua bekostiging op achteruitgaan als voor de instellingen die erop vooruitgaan.

De uitwerking van de maatregelen in het UWEB zal ook worden getoetst op de te verwachten gedragseffecten bij de instellingen. De Tweede Kamer zal nog vóór de zomer geïnformeerd worden over de uitkomst hiervan en de nadere uitwerking in het besluit. Naar aanleiding van het verzoek van de leden van de VVD-fractie zal ook de Eerste Kamer een concept van de algemene maatregel van bestuur ontvangen.

2.4 *Opvattingen veld*

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of en in hoeverre de regering zich heeft vergewist van de in het werkveld levende opvattingen ten aanzien van dit wetsvoorstel. Voorts vragen zij of het niet meer voor de hand had gelegen om de betrokken werkveldorganisaties te vragen om te bezien hoe de kwaliteit en effectiviteit van educatie en beroepsonderwijs kunnen worden verhoogd. Met diverse organisaties in het veld is regelmatig gesproken. Ook steunt het wetsvoorstel op onder meer het advies «Naar meer focus op het mbo» (2010) van de Commissie Onderwijs en Besturing (de Commissie Oudeman). Deze commissie adviseerde over de organisatie en de kwaliteit van het onderwijs. De Commissie Oudeman concentreerde zich daarbij op de vereenvoudiging van de bestuurbaarheid van onderwijsinstellingen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.

Bij de ontwikkeling van het wetsvoorstel is rekening gehouden met de opvattingen van MBO Raad, JOB, NRTO en VNO-NCW/MKB-Nederland. MBO Raad en AOC Raad delen de opvatting van het kabinet dat de studieduur van mbo-opleidingen kan worden ingekort en dat het onderwijs geïntensiveerd kan worden. Ook uit gesprekken met docenten, onderwijsmanagers en studenten (regionale bijeenkomsten) is gebleken dat er breed draagvlak is voor deze maatregel. Een veel gehoorde opvatting is dat studenten in het mbo gebaat zijn bij meer structuur en meer lessen per week en dat de studieduurverkortung kan bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit van opleidingen. Ook hebben VNO-NCW/MKB-Nederland steun gegeven aan de maatregel om het onderwijs te intensiveren, met name in het eerste leerjaar van de beroepsopleiding, omdat hierdoor mbo-studenten beter voorbereid aan de beroepspraktijkvorming (bpv) beginnen. Mede op advies van de MBO Raad, VNO/NCW en MKB is de ophoging van het aantal begeleide onderwijsuren in de beroepsbegeleidende leerweg (bbi) aangepast.

In hoeverre bestaat voor de betrokken organisaties nu nog de ruimte om naar bevind van zaken opleidingen aan te bieden, zo vragen de leden van de GroenLinks-fractie.

Het onderwijsprogramma dat voor een opleiding wordt ingericht mag niet langer duren dan de wettelijk voorgeschreven studieduur. De instelling moet het onderwijsprogramma zo inrichten dat het diploma behaald kan worden binnen de voorgeschreven studieduur. Bovendien moet daarbij voldaan worden aan de minimumurennormen. Er mogen meer uren worden aangeboden dan het minimum, zowel bij de begeleide onderwijstijd als in de beroepspraktijkvorming. Ook mogen er minder uren worden aangeboden mits de opleiding aantoonbaar van voldoende kwaliteit is. In de bol kan geschoven worden met uren over de jaren heen. De regels die worden gesteld aan de inrichting van de opleidingen laten daarmee meer dan voldoende ruimte voor de instellingen om programma's op maat in te richten. Bovendien geldt dat een individuele student die meer tijd nodig heeft om de opleiding af te ronden dan de voorgeschreven studieduur, er langer over mag doen. Het omgekeerde kan ook. Een student kan korter over de

opleiding doen, bijvoorbeeld omdat hij/zij op basis van eerder verworven competenties niet alle onderdelen van het programma hoeft te volgen of omdat hij/zij sneller door de lesstof gaat dan de gemiddelde student.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen hoe de regering oordeelt over de kritiek dat zo onvoldoende maatwerk kan worden geboden voor bijvoorbeeld beroepsbegeleidende leerweg-opleidingen (bbl-opleidingen) waar gemiddeld meer dan vier jaar nodig is om niveau 4 te bereiken.

Het doel van verkorting van mbo-opleidingen en tegelijkertijd intensivering van het onderwijs is dat instellingen worden geprikkeld om voor beide leerwegen (bol en bbl) effectieve leerroutes te ontwikkelen. Een instelling moet ervoor zorgen dat er een intensief en uitdagend onderwijsprogramma wordt aangeboden dat voldoet aan een minimum aantal begeleide onderwijsuren en beroepspraktijkvorming. Voor een bbl-opleiding bevat elk studiejaar ten minste 850 klokuren, waarvan ten minste 200 begeleide onderwijsuren en ten minste 610 uren beroepspraktijkvorming. De regering is niet van oordeel dat voor de bbl-opleidingen vaak gemiddeld meer dan vier jaar nodig is om niveau 4 te bereiken. Het is de opdracht van scholen om studenten bij aanvang van de studie zoveel mogelijk in het juiste niveau in te schrijven. Geen stapeling als dat gezien de vooropleiding van de student niet nodig is. Voor studenten voor wie het wel wenselijk is om via de weg van stapeling een diploma op het hoogste niveau te behalen, blijft dat mogelijk. Maar ook dan kan de instelling een leerroute aanbieden die optimaal is ingericht (door het verwijderen van de overlap tussen de niveaus) zodat de student niet meer de volledige studieduur van de opleiding op een hoger niveau hoeft te doorlopen.

3. Intensiveren en verkorten van opleidingen

3.1 Aanleiding en motivering verkorten onderwijstijd

In de bbl-opleidingen is de begeleide onderwijstijd in een bij nota van wijziging ingediend nader voorstel van 240 naar 200 uur teruggebracht. De leden van de CDA-fractie willen deze stap graag nader toegelicht zien.

De eerder voorgenomen urennorm voor de beroepsbegeleidende leerweg (bbl), was financieel onderbouwd voor de doelgroep bbl-studenten jonger dan 30 jaar. In de nota van wijziging is voorgesteld de minimumnorm voor begeleide onderwijsuren voor de bbl op 200 uur per jaar te zetten in plaats van de eerder voorgenomen 240 uur per jaar (zoals bekend, geldt er nu in het geheel geen norm voor begeleide onderwijstijd in de bbl). De reden daarvoor is de volgende. Het niet meer doorgaan van het wetsvoorstel voor invoering van een nieuw arrangement voor de bekostiging van het beroepsonderwijs voor studenten van 30 jaar of ouder, de zogenaamde 30+ maatregel (Kamerstukken II, 2011/12, 33 200, nr. 2) heeft tot gevolg dat meer bbl'ers dan voorzien zullen deelnemen aan het reguliere beroepsonderwijs. De opvang daarvan binnen de bestaande financiële kaders met een norm van 240 uur acht de regering niet haalbaar. De

gewijzigde begeleide onderwijstijd van 200 uur sluit ook beter aan bij de vormgeving van de bbl-opleidingen in het bedrijfsleven.

De leden van de CDA-fractie vragen of het correct is dat, uitgaande van 40 schoolweken, dit betekent dat de dag in de week die leerlingen op school doorbrengen vijf lesuren gaat omvatten. Zij vragen voorts of dat niet te weinig is.

Het wetsvoorstel houdt in dat de bbl een minimum van 200 klokuren begeleide onderwijsuren omvat; dat is een verbetering ten opzicht van de huidige wet, omdat in de huidige situatie geen minimum aantal begeleide onderwijsuren als waarborg is opgenomen voor de bbl. De regering vindt het minimum van 200 klokuren vanuit de school niet te weinig. Uitgaande van 40 schoolweken betekent dat 5 klokuren per week les. Dat betekent in de praktijk dat studenten een volle dag bezig zijn in de school. Lessen worden niet in klokuren verzorgd maar vaak in kortere blokken (45 minuten/50 minuten) met pauzes en wisselingen van leslokalen/ruimtes in de school en de school vult het programma veelal ook aan met uren die niet tot de 200 begeleide klokuren gerekend mogen worden omdat deze niet aan de eisen van begeleid onderwijs voldoen. Hierbij valt te denken aan het uitwerken van opdrachten in een open leercentrum, ongebeleide excursies, mentoruren. Het gaat hier om een minimumnorm, meer mag ook.

In dit verband vragen de leden van de CDA-fractie ook hoe deze vijfde dag naar het oordeel van de regering wordt ingevuld in de weken die wel als vakantie van school, maar niet van het werk gelden. Is het denkbaar dat in die weken ook nog een vorm van opleiding plaatsvindt, zo vragen deze leden vervolgens. Het is aan de school om samen met het leerbedrijf het opleidingsprogramma vorm te geven en in te richten. Er kan worden gekozen voor 4 dagen werken in het leerbedrijf en 1 dag naar school, maar partijen kunnen ook voor een andere inrichting kiezen als dit beter past bij het onderwijsprogramma en bij de student. Het is ook aan school, leerbedrijf en student om afspraken te maken over de invulling van de week als er schoolvakantie is.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben een fundamentele vraag, namelijk of de voorgenomen inkorting van de opleidingen wel gewenst is en welk doel daarmee wordt bereikt.

Opleidingen duren nu soms langer dan nodig is en hebben dan een te dun programma: de leerstof wordt over meerdere jaren uitgesmeerd. Vóór 1996 was een groot deel van de mbo-4 opleidingen driejarig. In de praktijk heeft verlenging van de opleidingsduur geleid tot een langere verblijfsduur van studenten in het mbo, maar niet tot grotere tevredenheid: uit de JOB Monitor (2010) is gebleken dat studenten de opleiding te gemakkelijk vinden en 24% van de studenten is van mening dat ze op hun opleiding onvoldoende leren. Ook de Inspectie van het Onderwijs heeft waargenomen dat mbo-opleidingen niet voldoende uitdagingen bieden. Er is dan geen sprake van uitdagend, inspirerend onderwijs en de tijd van de studenten wordt niet goed benut. Dat leidt tot onnodige uitval. Voor de regering is dit de reden om mbo-opleidingen te

intensiveren en compacter te maken en tegelijk de opleidingsduur te verkorten. Tegelijkertijd is er ruimte om daar waar de aard en de inhoud van de opleiding dat vereisen, wel een opleidingsduur van vier jaar te blijven hanteren. Het doel van het inkorten van de mbo-opleidingen en het intensiveren van het onderwijs is dat studenten meer onderwijsuren en begeleiding krijgen met het oog op het vergroten van het studiesucces en het voorkomen van onnodige schooluitval. Het stimuleren van talent begint bij een goede benutting van de onderwijstijd van de student. Door de tijd die studenten in het onderwijs doorbrengen intensief en efficiënt te benutten, wordt de kwaliteit bevorderd. Het verkorten van de opleidingsduur van de beroepsopleidingen is geen doel op zich. Het gaat in de eerste plaats om het aanbieden van kwalitatief hoogwaardige en uitdagende opleidingen die niet langer duren dan nodig is. Bovendien heeft het verkorten van opleidingen als doel dat er efficiëntere leerroutes ontstaan, opdat meer leerlingen kiezen voor een beroepsopleiding.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen wat de (empirisch aangetoonde, dan wel beredeneerde) relatie is tussen inkorting en schooluitval.

Het verkorten van mbo-opleidingen gaat gepaard met een intensivering van het onderwijs. Deze vindt vooral plaats in het eerste jaar van de beroepsopleiding door het aantal begeleide onderwijsuren te verhogen. Belangrijkste reden hiervoor is dat met een intensief onderwijsprogramma een goede basis wordt gelegd voor de verdere studie en studenten goed voorbereid aan de beroepspraktijkvorming beginnen. Met een goedgevoeld programma worden leerlingen bij de les gehouden. De regering verwacht daarom dat met het inkorten van opleidingen in combinatie met een intensief onderwijsprogramma en goede begeleiding minder jongeren voortijdig het mbo zullen verlaten. Genoemde leden vragen verder of het klopt dat de memorie van toelichting feitelijk geen enkel argument geeft vóór inkorting van de opleidingen, maar alleen voor intensivering.

Dit klopt niet. In het wetsvoorstel wordt het inkorten van opleidingen voorgesteld in combinatie met een intensivering van het onderwijs. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is aangegeven dat het stimuleren van talent begint bij een goede benutting van de onderwijstijd van de student. Door de tijd die studenten in het onderwijs doorbrengen intensief en efficiënt te benutten, wordt de kwaliteit bevorderd. Door opleidingen in te korten, compacter te maken én tegelijk het onderwijs te intensiveren (meer begeleide onderwijsuren) wordt winst geboekt dat in de eerste plaats in het voordeel is van de student. In de memorie van toelichting is voorts aangegeven dat veel opleidingen die voor de inwerkingtreding van de WEB driejarig waren, daarna vierjarig zijn geworden zonder dat daaraan een goede onderbouwing ten grondslag lag.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen hoe het kan dat de diploma-eisen gelijk blijven en alleen door een veranderde inrichting 25% tot 33% kan worden gekort op de opleidingsduur. Zijn de eisen in het huidige stelsel dan te laag in relatie tot het aantal studie jaren, zo vragen zij. Als dat al zo is, ligt het dan voor

de hand de opleiding in te korten, of juist te intensiveren en zo een hoger (kwaliteits)niveau te bereiken?

Bij sommige opleidingen wordt meer tijd ingeruimd dan nodig is om de kwalificatie-eisen te behalen, maar dat houdt niet in dat de kwalificatie-eisen te laag zijn. De kwalificatie-eisen worden afgestemd op het niveau van beroepsuitoefening en op het vervolgonderwijs. Sinds de invoering van de WEB in 1996 zijn veel driejarige mbo-opleidingen uitgesmeerd over vier jaar. Er was sprake van 'dunne' programma's. Nu worden de programma's compacter en wordt het aantal begeleide lesuren verhoogd, in het bijzonder in het eerste leerjaar. Er wordt dus meer onderwijs in een jaar gestopt. Hierdoor is het voor een instelling heel goed mogelijk onderwijsprogramma's in te richten, waarbij de bestaande diploma-eisen het uitgangspunt zijn. Overigens blijft voor sommige opleidingen een studieduur van vier jaar bestaan.

3.2 Aansluiting tussen mbo en de arbeidsmarkt

De leden van de VVD-fractie hebben een vraag over de aansluiting van deze opleidingen op de arbeidsmarkt. De vraag van deze leden is of de 'interne' doelmatigheid waarop dit wetsvoorstel vooral is gericht, wel los gezien c.q. apart behandeld kan en moet worden van de daadwerkelijke aansluiting van de opleidingen op de arbeidsmarkt, ook wel 'externe' doelmatigheid of 'macrodoelmatigheid' genoemd.

Onder macrodoelmatigheid wordt verstaan dat onderwijsinstellingen in samenspraak met andere instellingen en het (regionale) bedrijfsleven ervoor zorgen dat het opleidingsaanbod arbeidsmarktrelevant is en doelmatig tussen instellingen is georganiseerd. Macrodoelmatigheid overstijgt het niveau van louter de individuele instelling en betreft tevens het opleidingsaanbod op regionaal of zelfs landelijk niveau. In het regeerakkoord staat dat het kabinet de ambitie heeft uitgesproken het aantal opleidingen in het mbo te verminderen en de macrodoelmatigheid van het opleidingsaanbod te vergroten. Het kabinet heeft onlangs een beleidsbrief uitgebracht over het bevorderen van de macrodoelmatigheid in het mbo met daarin voorstellen voor het aanpakken van deze problematiek. Het voorliggende wetsvoorstel betreft maatregelen ter oplossing van andersoortige problemen in het mbo (interne doelmatigheid) die niet de macrodoelmatigheid (externe doelmatigheid) betreffen. Het Actieplan "Focus op vakmanschap" bevat ambities met betrekking tot beide aspecten van doelmatigheid. De ambitie van een macrodoelmatiger opleidingsaanbod is te beschouwen als een aanvulling op de doelmatige leerwegen zoals beoogd met dit wetsvoorstel.

De leden van de VVD-fractie vragen de regering waarom de macrodoelmatigheidstoets niet (ook) wordt uitgevoerd in het mbo, juist vanwege het belang van een goede aansluiting van deze beroepsopleidingen op de arbeidsmarkt. Bovendien vragen genoemde leden of de doelmatigheidstoets (in zowel het mbo als in het hoger onderwijs) niet vaker dan alleen bij de

introductie van een opleiding zou moeten worden uitgevoerd, bijvoorbeeld bij iedere visitatie (in beperkte of marginale vorm wellicht, maar wel expliciet). De parallel die door de leden van de VVD-fractie wordt getrokken met het hoger onderwijs verhoudt zich niet goed met de bestaande structuur in het mbo. Zo wordt in het mbo de arbeidsmarktrelevantie van het opleidingsaanbod gewaarborgd door de bestaande kwalificatiestructuur, de verplichting om stage te lopen bij een erkend leerbedrijf en de bestaande zorgplicht arbeidsmarktperspectief. Hierdoor is een onderwijsinstelling verplicht alleen een opleiding aan te bieden als er na beëindiging ervan voldoende arbeidsmarktperspectief is voor de deelnemers. Genoemde brief over macrodoelmatigheid in het mbo bevat de voornemens van de regering om de macrodoelmatigheid verder te verbeteren. Daarin wordt ook ingegaan op de macrodoelmatigheid in het hoger onderwijs. Aangezien dit onderwerp buiten de reikwijdte van dit wetsvoorstel valt, zou ik hiervoor verder willen verwijzen naar genoemde brief.

De leden van de PVV-fractie vragen de regering of het, gezien de krimpende arbeidsmarkt, niet verstandiger is om tot centrale toetsingen over te gaan. In landelijke kwalificatiedossiers staan per kwalificatie de set kwalificatie-eisen beschreven die een student in voldoende mate moet beheersen om het beoogde diploma te kunnen verwerven. Kwalificatiedossiers worden opgesteld door paritaire commissies van Kenniscentra Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, waarin vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en het onderwijsveld zitting hebben. De minister stelt de kwalificatiedossiers vast. In het mbo worden centrale examens ingevoerd voor de generieke onderdelen Nederlandse taal, rekenen en (op termijn) Engels. Voor de beroepsgerichte onderdelen wordt verdere standaardisering gestimuleerd, bijvoorbeeld in de vorm van inkoop van landelijk ontwikkelde examenproducten, landelijke examenafspraken tussen vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en het onderwijsveld, en landelijk ontwikkelde functieprofielen voor onderscheiden categorieën examenfunctionarissen. Overigens bevat het onderhavige wetsvoorstel geen nieuwe voorschriften voor kwalificatiedossiers noch voor examens.

De leden van de GroenLinks-fractie vernemen graag van de regering wat de gevolgen zijn van de voorgenomen bezuiniging van ongeveer 80% op de kenniscentra voor de ontwikkeling van het mbo en de aansluiting op de arbeidsmarkt. Hoe is geborgd dat de inhoudelijke aansluiting onderwijs-werkveld en het faciliteren van leerbedrijven en stageplaatsen niet in het gedrang komen door deze draconische bezuiniging, zo vragen genoemde leden. Ik heb de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en de kenniscentra uitgenodigd een voorstel te doen voor uitwerking van deze bezuinigingsmaatregel met het oog op de totstandkoming van een wetsvoorstel. Vanzelfsprekend is het uitgangspunt dat de aansluiting tussen onderwijs en werkveld niet in het gedrang komt. Op de wijze waarop een en ander vorm krijgt kan nu nog niet worden vooruitgelopen.

3.3 *Aansluiting tussen mbo en hbo*

De leden van de CDA-fractie vernemen graag in hoeverre de gedachte van een 'associate degree', gebaseerd op een verkorte hbo-opleiding voor mbo'ers, inmiddels vorm heeft gekregen.

Het Associate-degreeprogramma (Ad) is een studie op hbo-niveau die 2 jaar duurt en wordt uitgevoerd binnen de hbo-bachelor opleiding. De Ad mag niet worden aangeduid als een verkorte hbo-opleiding. De Ad is vooral bedoeld voor werkenden die weer een studie willen oppakken en voor studenten die na hun mbo-4-opleiding willen doorstuderen maar de overstap naar het 4-jarige hbo te groot vinden. De vooropleidingseisen voor een Ad-programma zijn gelijk aan de eisen voor de betreffende hbo-bacheloropleiding. De Ad wordt, zo is beoogd, met ingang van studiejaar 2013-2014 definitief ingevoerd (Wetsvoorstel Kwaliteit in verscheidenheid hoger onderwijs; Kamerstukken II, 33 519) en heeft tot doel na het behalen van een mbo-4-diploma het doorstuderen aantrekkelijker te maken. Met name studenten en werkenden die geen hbo-bachelor willen doen, kunnen dan toch doorleren.

3.4 *Effecten van de verkorting van de studieduur*

De leden van de CDA-fractie vernemen graag de opvatting van de regering op de betekenis van het alternatief, namelijk intensivering van de begeleide onderwijstijd bij handhaving van de vierjarige opleidingsduur voor alle mbo-4 opleidingen, hetgeen voor zover valt te overzien, niet onderzocht is op zijn inhoudelijke effecten of financiële consequenties.

Met dit wetsvoorstel wordt beoogd dat de route naar arbeidsmarkt of hoger beroepsonderwijs via de beroepskolom (van vmbo via mbo-4 naar hbo) voor jongeren een even aantrekkelijke route is als die via het algemeen voortgezet onderwijs (van vmbo via havo naar hbo). De verkorting van de route via de beroepskolom is daarvoor erg belangrijk. Het alternatief van intensivering zonder verkorting van de opleidingsduur past daar niet in. Naar het oordeel van de regering is ook bij verkorting van de vierjarige opleidingen de kwaliteit geborgd: de mbo-4 opleidingen worden compacter en tegelijk intensiever. Er komen meer begeleide onderwijsuren. Het verkorten van de opleidingen betekent in de praktijk dus niet dat er minder onderwijs wordt aangeboden. Overigens blijft voor sommige opleidingen een studieduur van vier jaar bestaan. De kwalificatiedossiers in het mbo zijn richtinggevend voor de inrichting van de onderwijsprogramma's en voor de examinering. Daarnaast wordt het beleid voor een doorlopende leerlijn Nederlandse taal en rekenen voortgezet en worden voor de Nederlandse taal, rekenen en (op termijn) Engels centrale examens ingevoerd. Deze maatregelen samen dragen bij aan de kwaliteitsborging van het mbo zodat afgestudeerden succesvol aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt of in een vervolgopleiding op het hbo.

De leden van de SP-fractie vragen in hoeverre het cascade-voorstel nu wezenlijk bijdraagt aan de maatregel intensiveren en concentreren in het begin van de

opleiding. Is het niet zo dat door de voorgestelde intensivering, in combinatie met de urennorm, lesuren vanzelf in de richting van de eerstejaarsstudenten opschuiven, zo vragen deze leden.

Door de studenten in het eerste verblijfsjaar een hoger gewicht mee te geven bij de cascade, ontvangen instellingen voor die studenten meer middelen en kan ook uitvoering gegeven worden aan de extra onderwijstijd in het eerste jaar van de opleiding. De cascade draagt daardoor bij aan de bedoeling van de wet.

3.5 *Minimumnormen onderwijstijd*

De leden van de CDA-fractie vragen de regering hoe zij de uitwerking van de bepaling die scholen de mogelijkheid biedt beargumenteerd af te wijken van de minimumnormen voor de onderwijstijd en de effecten die dat op de kwaliteit van het onderwijs heeft, denkt te volgen.

De uitwerking van het wetsvoorstel ten aanzien van onderwijstijd wordt geëvalueerd twee jaar na inwerkingtreding van de nieuwe maatregelen. Door aanvaarding in de Tweede Kamer van het desbetreffende amendement-Van Meenen is deze evaluatie in het wetsvoorstel verankerd (artikel XIA). Met de inspectie bespreek ik voorts op welke wijze het toezicht vorm gegeven wordt en ook zal ik met de Jongerenorganisatie Beroepsonderwijs (JOB) overleggen over aanscherping van de JOB-monitor. Verder bekijk ik in hoeverre de voorschriften inzake de geïntegreerde jaardocumenten aanscherping behoeven.

3.6 *Intensivering*

De leden van de GroenLinks-fractie vragen de regering om een precieze inschatting van de toegenomen onderwijslast, die de ophoging van de begeleide lesuren na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel naar verwachting zal veroorzaken. Vanzelfsprekend zien deze leden op zich wel het nut in van deze begeleiding, maar de vraag blijft in hoeverre deze winst zich verhoudt tot de noodzakelijke investering.

Een precieze inschatting van de onderwijslast als gevolg van de intensivering, afgezet tegen de investering is niet te geven. Het voorkómen van verzuim en uitval en het verkrijgen van meer studiesucces is zuivere winst en betekent bovendien een efficiënter gebruik van overheidsgelden. In de brief aan de Tweede Kamer van 30 januari jl. (Kamerstukken II 2012/13, 33 187, nr. 15) is ook benadrukt dat juist het mbo een eigentijds, gevarieerd onderwijsprogramma vergt om de beroepscompetenties te ontwikkelen en dat dit niet alleen kan met bevoegde docenten, maar ook met praktijkinstructeurs, gastdocenten, studiebegeleiders, kortom door een multidisciplinair onderwijsteam. Het management heeft voldoende middelen om zo'n onderwijsteam in te richten en het is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de begeleiding. Daarnaast zijn ook vormen van e-learning, mits op een verantwoorde manier ingezet, toelaatbaar wat de onderwijslast aanzienlijk kan verminderen. Mbo-scholen maken hiervan overigens nog weinig gebruik. Met zowel de extra financiële ondersteuning als mogelijkheden om vanuit een onderwijsteam de begeleide onderwijsuren te

verzorgen is de intensivering haalbaar en realistisch. Het voorstel heeft de steun van de MBO Raad.

3.7 *Bekostiging*

De belangrijkste zaken in dit wetsvoorstel, te weten de invulling van de cascade en de prijsfactoren van de verschillende opleidingen, moeten nog worden uitgewerkt via amvb en besluit, aldus de leden van de VVD-fractie. De minister heeft toegezegd dat deze vooraf nog naar de Tweede Kamer zullen worden gestuurd. Genoemde leden vragen of dit ook aan de Eerste Kamer kan worden toegezegd, zodat ook zij deze kan toetsen op kwaliteit. Daartoe ben ik graag bereid.

De leden van de CDA-fractie vragen de regering of met een combinatie van een cascade in de inschrijfbekostiging, die meer jaren dan de nominale studieduur omvat, en een diplomabekostiging niet een prikkel wordt geïntroduceerd om leerlingen langer dan de nominale studieduur op school te laten verblijven, voordat zij met een diploma de school verlaten.

De huidige bekostiging van het mbo bestaat al uit een combinatie van een inputbekostiging (gebaseerd op de ingeschreven studenten) en een outputbekostiging (afgegeven diploma's). Maar er is bij deze bekostiging geen beperking voor de duur dat de student ingeschreven staat. De cascade als onderdeel van de inputbekostiging is nieuw en onder meer bedoeld om een einde te maken aan de onbeperkte duur van de bekostiging van een student. De cascade is dus juist bedoeld om instellingen te stimuleren goed onderwijs te organiseren en studenten snel en voortvarend naar een diploma te begeleiden en niet langer dan nodig ingeschreven te houden. In de Tweede Kamer zijn zorgen geuit over mogelijke onbedoelde effecten van de cascade. Deze zorgen hebben ertoe geleid dat zij minder steil wordt ingevuld dan oorspronkelijk de bedoeling was. De zorgen hadden betrekking op de bekostiging van de niveau-4-opleidingen die vier jaar mogen duren en het laten stapelen van diploma's. Dit laatste betreft studenten die beginnen op een niveau-2-opleiding en daarna doorstromen naar een niveau-3 en/of 4-diploma. Stapelen voor studenten is toegestaan en blijft altijd mogelijk. Stapelen ingezet vanuit instellingen, puur om extra bekostiging te ontvangen, vindt de regering ongewenst en wil zij tegengaan. Door de cascade minder steil te laten verlopen dan oorspronkelijk de bedoeling was, wordt de bekostigingsprikkel die stapelen onaantrekkelijk maakt verminderd en wordt ook voor de niveau-4-opleidingen met een toegestane duur van vier jaar nog een adequate bekostiging ontvangen. Daarnaast wordt de cascade zo ingericht dat instellingen voor studenten in het eerste verblijfsjaar relatief meer bekostiging ontvangen. Hiermee worden instellingen gefaciliteerd om de intensivering van de onderwijstijd in het eerste jaar adequaat te verzorgen. Na invoering van de cascade zal worden gemonitord of instellingen daadwerkelijk uitvoering geven aan het verkorten van de opleidingen en studenten niet langer dan nodig in het onderwijs houden.

3.8 *Consequenties voor studenten*

De leden van de SP-fractie vragen hoe het cascadegedeelte van het wetsvoorstel zich verhoudt voor leerlingen die een beroepsopleidende leerweg volgen (bol'ers) met dat voor leerlingen die een beroepsbegeleidende leerweg (bbl'ers) volgen. Zij wijzen hierbij op een analogie met de discussie rond de "langstudeerboete" waarbij deeltijders slachtoffer dreigden te worden van het feit dat ze naast de studie een baan hadden.

Er wordt in het wetsvoorstel bij de cascade geen onderscheid gemaakt tussen bol'ers en bbl'ers. De beroepsbegeleidende leerweg is geen deeltijdopleiding maar een volledige opleiding waarbij het grootste gedeelte van de opleiding in de praktijk bij het leerbedrijf wordt gevolgd. Er is daarom geen sprake van studie naast een baan, integendeel, de baan maakt juist deel uit van de studie.

3.9 *Selectie aan de poort*

De leden van de PvdA-fractie en D66-fractie wijzen op het risico dat instellingen op safe gaan spelen en daarmee leerlingen afwijzen die, eventueel met extra begeleiding, wel degelijk in staat zouden zijn de opleiding te volgen en te voltooien. Blijkens artikelen in Trouw van 13 maart jl. lijkt hier sprake van te zijn. Deze leden vragen of de regering kan aangeven aan welke boetes de aangehaalde instellingen refereren en waar de grondslag voor deze boetes is vastgelegd.

De regering deelt niet de zorg over selectie aan de poort. Instellingen hebben er in het algemeen belang bij om studenten binnen te halen. Dat zij daarbij streven naar een optimale studiekeuze en een adequate plaatsing van studenten vindt de regering van groot belang. Die afstemming juicht de regering toe, maar de regering is met de leden van de PvdA-fractie en de D66-fractie van mening dat dit niet ertoe mag leiden dat degenen die zijn aangewezen op het beroepsonderwijs, buiten de deur worden gehouden. Ik zal de komende tijd de vinger aan de pols houden, bijvoorbeeld op basis van signalen die ik krijg van de Inspectie van het Onderwijs of van de Jongerenorganisatie Beroepsonderwijs (JOB). Indien dan ongewenste effecten blijken op te treden, zal ik daartegen actie ondernemen.

De boetes waaraan in het aangehaalde artikel in Trouw wordt gerefereerd zijn geen boetes; het betreft hier de aanvullende vergoeding op de bekostiging in het kader van de regeling prestatiebox mbo (Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 10 maart 2012, nr. BVE/387637, houdende regels voor de verstrekking van aanvullende vergoeding op de bekostiging aan mbo-instellingen). Instellingen ontvangen volgens deze regeling jaarlijks een vast bedrag en een variabel bedrag. Het variabele bedrag wordt uitgekeerd als de instelling voldoet aan een aantal voorwaarden en is gericht op het tegengaan van voortijdig schoolverlaters.

4. Introductie entreeopleidingen

4.1 Doelgroep

De leden van de VVD-fractie hebben nog wel wat twijfels over de toelating van deelnemers die zonder voortgezet onderwijsdiploma het mbo instromen. Op dit moment is er een substantiële groep die zonder voortgezet onderwijsdiploma start met een mbo-opleiding op niveau 2, 3 of 4 en deze opleiding succesvol afrondt. De regelgeving wordt voor deze groep aangescherpt. Het risico bestaat dat in de uitvoering deze deelnemers te snel in een entreeopleiding worden geplaatst. Deze opleiding op niveau 1 is echter niet voor deze groep bedoeld. Ook door de invoering van centrale examens voor Nederlands en rekenen zullen mbo-instellingen naar verwachting terughoudend zijn in de toelating van deze groep tot een mbo-opleiding. De leden van de VVD-fractie vragen hoe de regering hiertegen aankijkt.

Studenten moeten zo snel mogelijk op het adequate niveau van het beroepsonderwijs terechtkomen. Dat beoogt dit wetsvoorstel. Doel van dit wetsvoorstel is ook om de complexiteit voor de instellingen te reduceren doordat de doelgroepen voor de verschillende opleidingsniveaus beter voorgesorteerd kunnen worden. Daarom wordt de eis gesteld dat degenen die toegelaten willen worden tot een opleiding op niveau 2, daarvoor tenminste een vmbo-diploma moeten hebben. Er kunnen zeker jongeren zijn die geen vo-diploma hebben vanwege omstandigheden anders dan een gebrek aan capaciteiten. Deze jongeren zouden goed in staat kunnen zijn een opleiding op niveau 2 of hoger te volgen; het is dan zelfs onwenselijk deze in een entreeopleiding te plaatsen. Plaatsing in een hoger niveau is dan ook mogelijk, maar wel als de instelling heeft vastgesteld dat dat kansrijk is. De instellingen hebben belang bij zo homogeen mogelijke groepen; het is daarom niet de verwachting dat instellingen terughoudender dan nodig zullen zijn met de toelating van jongeren zonder vmbo-diploma tot een opleiding op niveau 2.

4.2 Bindend studieadvies

De leden van PvdA-fractie en de D66-fractie vragen of de regering kan onderbouwen dat het budget voor de entreeopleidingen voldoende is om alle daarvoor in aanmerking komende leerlingen te bedienen.

Bij de initiële vaststelling van het budget voor de entreeopleidingen wordt uitgegaan van het aantal voor de mbo 1-opleiding ingeschreven studenten in BRON. De komende jaren zal ik de inschrijvingen bij de entreeopleidingen goed monitoren. Indien er een substantiële toe- of afname van het aantal studenten in entreeopleidingen plaatsvindt, zal ik nagaan wat de oorzaak van deze substantiële wijziging is. Op basis van het voorgaande zal ik bezien of een herijking van het budget voor de entreeopleidingen noodzakelijk is.

Voorts vragen genoemde leden hoe kan worden voorkomen dat een negatief bindend studieadvies wordt gebruikt om leerlingen die meer begeleiding nodig hebben van de opleiding te verwijderen.

Bij de intake van een student (waarbij liefst de begeleider van de toeleverende school of instantie betrokken wordt) moet al aan de orde komen of studenten meer ondersteuning nodig hebben. De afspraken over de begeleiding kunnen worden vastgelegd in de onderwijsovereenkomst. Zo kan worden voorkomen dat er geen ondersteuning gegeven wordt, terwijl die wel nodig is. Studenten kunnen niet worden geweigerd, omdat ze meer begeleiding nodig hebben en ook kan hen om die reden geen bindend studieadvies worden gegeven. Dus is in die gevallen een negatief bindend studieadvies niet aan de orde.

De leden van PvdA-fractie en de D66-fractie vragen verder welke wegen openstaan voor leerlingen die na twee jaar niet erin zijn geslaagd een entreeopleiding succesvol af te ronden. Deze leden vragen zich af of het risico niet levensgroot is dat deze jongeren tussen wal en schip raken.

De studenten die na twee jaar niet erin geslaagd zijn een entreeopleiding af te ronden, zijn minimaal 18 jaar en daarmee niet meer kwalificatieplichtig. Deze jongeren hebben twee jaar de kans gehad om een opleiding op het laagste niveau van het mbo met een diploma af te ronden. Daarmee is binnen het onderwijs al het mogelijke gedaan. Deze jongere kan, desgewenst met enige hulp van de gemeente (ongekwalificeerd) werk zoeken en zich eventueel na verloop van tijd opnieuw melden voor een entreeopleiding; wellicht is de bbl-leerweg voor hen dan alsnog een mogelijkheid zich verder te kwalificeren. Met de betrokken partijen wordt overlegd hoe binnen de regio de samenwerking verder geoptimaliseerd kan worden juist om te voorkomen dat jongeren tussen wal en schip raken.

De leden van de PvdA-fractie en de D66-fractie vragen voorts hoe deze situatie zich verhoudt tot de ambitie om zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie (mbo-2) te laten behalen.

Jongeren die niet in staat zijn zich op niveau-1 te kwalificeren zijn aangewezen op ongekwalificeerd werk en/of begeleid werk. Zij kunnen het later opnieuw in een entreeopleiding proberen. Individuele oplossingen zijn steeds resultaat van maatwerk. De mbo-instelling en hulpverlening of de regionale meld- en coördinatiefunctionaris kunnen hierbij adviseren.

De leden van de SP-fractie vragen wat de regering doet bij het worst-case-scenario van de 16/17-jarige uit een achterstandsmilieu, die na enkele maanden entreeopleiding op basis van een bindend studieadvies van de opleiding wordt gestuurd. Gaat die jongere bij het leger thuiszitters horen?

Een bindend studieadvies is geen studieverbod. Een ontbinding van de onderwijsovereenkomst na een bindend studieadvies heeft tot gevolg dat de student alleen voor die opleiding bij die instelling niet meer kan worden ingeschreven. Na heroriëntatie en overleg, liefst ook met ouders, kan de student opnieuw starten in een andere, beter passende entreeopleiding. De student van 18 jaar of ouder kan ook werk gaan zoeken en de instelling kan ook hierbij een andere entreeopleiding voorstellen.

4.3 *Maximum aantal entreeopleidingen*

Ten aanzien van de entreeopleidingen vragen de leden van de CDA-fractie de regering of de student 'onbeperkt' kan doorgaan met het aanvangen van een entreeopleiding bij dezelfde of een andere instelling. Zou er niet een maximum gesteld moeten worden aan het aantal 'pogingen' dat een student doet, zowel in dezelfde, als in andere entreeopleidingen, zo vragen deze leden.

Dit wetsvoorstel brengt al een beperking aan in de toelatingmogelijkheden in de entreeopleiding: een student hoeft niet meer te worden toegelaten tot een entreeopleiding als hij in de afgelopen twee jaar al in een entreeopleiding was ingeschreven, bij dezelfde of bij een andere instelling. Na verloop van tijd kan de student het opnieuw proberen. Het perspectief om later alsnog een diploma te behalen blijft daarmee bestaan. Het lijkt de regering niet nodig het aantal nieuwe pogingen te beperken. De kans dat iemand zich steeds opnieuw zal aanmelden is klein. Na een bindend studieadvies gevolgd door ontbinding van de onderwijsovereenkomst, kan de student het bij dezelfde instelling alleen in een andere entreeopleiding proberen. Voor dezelfde opleiding kan hij alleen bij een andere instelling terecht.

5. Artikelsgewijs

5.1 *Artikel I, onderdeel R (artikel 7.4.8 WEB)*

De leden van de PVV-fractie vragen de regering waarom zoveel verantwoordelijkheid wordt gelegd bij een deelnemersraad, die niet onder toezicht van de inspectie valt.

Het zorgen voor een goed functionerende medezeggenschap bij een instelling is een van de eisen waaraan een instelling is gehouden; dat is wel degelijk object van toezicht van de inspectie en de regering vindt het ook van groot belang dat instellingen daar werk van maken. Ik stimuleer dat deelnemersraden worden gefaciliteerd onder meer door de subsidies voor JOB voor het verzorgen van cursussen voor deelnemersraden. Niettemin: niet alle deelnemersraden functioneren al optimaal. Maar instemming van de deelnemersraden is dan ook niet de enige conditie voor het mogen afwijken van de urennormen. De eerste vraag is altijd of de kwaliteit van een opleiding voldoende is.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker